

Búza, aratás, új kenyér

A robogó vonat ablakából nézem, ahogy sebesen futnak el mellettem a fák, házak, villanyoszlopok. Magasba szökik a kukorica, mosolyognak a napraforgók. Látom, ahogy ragadozó madarak köröznek a learatott búzaföld fölött. A földön, ahol még néhány hete zöldellő búzánövények tengere hullámozott, ott

mára már csak megsárgult csomók és szép rendbe göngyöltet bálák sorakoznak szabályos hengerekbe formálva, melyeket emberkéz nem érintett.

Elgondolkodom. Talán csak pár lépésnyire vannak tőlem ezek a bálák, mégis olyan messze. Emberöltönyire. Amikor az aratás még igazi szertartás volt, akár egy esküvő vagy keresztelő. Ünnepe. Persze az ünnep minden velejárójával együtt. Hiszen az ünnepre való készülődés is az ünnep része. Mikor a gazda előkészítette a búzája ágyát, a termőföldet. Megfogta, szétmorzsolta ujjai közt a rögöket. A búzát is két kezével szórta el, gondosan fektetve a földágyba a magokat, védve a kemény téli fagyok ellen. S miután a búzaszemek életre keltek, nap mint nap végigjárta a földjét, tekintetével és kezével simogatva kis gyermekeit, az ébredező növényeket. Így adott át nekik, minden egyes szálnak gondosan egy csöpp részt a lelkéből s szívéből. Együtt élt növényeivel. Várta az esőt, félt a jégtől és a szélvihartól. Hunyorogva nézett a napba, mely éltető fénnel táplálta a zöld levélkéket. Esténként pedig imával kért áldást és bő termést a Teremtőtől.

Végül eljött az aratás napja. Az ünnep. Szíve s lelke ünneplőben. Ő és családja, mindannyian osztoztak az ünnep örömeiben. Nehéz ünnep volt. Veritékes, fárasztó, embert nem kímélő. Kemény munka, mégis ünnep. Mikor az éles kaszák nyomán megdőlték a már aranyló búzaszárak. Életük e része itt véget ért, de értelmet ezután nyer sorsuk. A csillogó kasza nyomában szorgos kezek gyűjtik kévébe a kalászatokat, majd szabadítják ki kis burkaikból a halványbarna, aranyat érő magvakat, a búzaszemeket. A gazda boldog. Gyönyörű az ünnep. S a szertartás vége, az ünnep megkoronázása a frissen sült cipő semmihez sem fogható illata s íze.

Ma már más ez az ünnep. Nem is hívjuk ünnepnek, csak munka maradt. A földet, a vetni való búzaszemeket emberkezek nem érintik, csak gépek tartályai, tartozékai, fém, műanyag. Egy gombnyomás vagy egy kar elmozdítása, s a föld felszántva, a mag a földbe kerül. Agronómus, meteorológus, növényorvos csak messziről figyel a növények fejlődését. Már nincs érintés, nincs ima, a búza már nem más, mint tárgya egy tervnek, amit teljesíteni kell, és a

termésből évek múlva már csak statisztikai adat lesz egy számítógép merevlemezén.

Az aratás is személytelenné vált. A klimatizált kombájnból dolgozó embereknek egyik föld olyan, mint a másik. S az új kenyér? Dagasztógépekben keverik, nagyüzemben készül.

A robogó vonat ablakából kinézve most más látvány fogad. Budapesten vagyok. Irodaközpont, bevásárlóközpont, házak, autók. Sápadt növényeket is csak elvétve látok. Vajon az itt élő embereknek eszébe jut az aratás? Simogattak már zöldellő kalászt? Talán fel sem ismerik azt a növényt, mely kultúránk alapja. A kenyér tisztelete sem él már, éjjel-nappal több százféle kenyér kapható, hogy a fogyasztói társadalom megfelelő mértékben elégedett legyen. Ha nem ízlik, eldobható, hiszen van elég a polcokon.

Megérkeztem. Leszálok a vonatról s éppen egy kis pékség mellett haladok el. A friss kenyér hívogatóan mosolyog rám az eladó kezében s illata száll az orrom felé. Gondolataimban én sütöttem ezt a ke-

Bencsik Éva grafikája

nyeret. Persze nem a legmodernebb kenyérsütőgépek egyikén s nem egy gombnyomásra. Kemény munkával készítettem. Frissen őrölt lisztből, amit én szitáltam. Kovász, só, víz, szép sorjában jönnek a hozzávalók. Kézzel faragott fatálban összegyúrom, s nézem, ahogy az alkotók szépen elkeverednek és gyönyörű, foszlós kenyeret dagasztok. A kezem formálja a kenyeret, a lelkem és a szívem. Mikor elkészült,

hagyom pihenni. Bemelegítem a kemencét, hogy méltó helyre kerülhessen az én kenyérem. Ahogyan sül, úgy változik a színe, formája. Már az ismert külső, gyönyörű aranybarna az én cipóm. S mielőtt még megszegem a még gőzölgő kenyeret, eszembe jut nagyanyám, aki még tisztelte ezt a csodát. A késsel keresztet vetett a kenyérre és megcsókolta azt. Most én is így teszek, majd megszegem a kenyerem, befejezve egy ősi, évről évre ismétlődő szertartást, amit sajnos egyre inkább elfelejtünk.

Kaposvári Andrea

A tartalomból:

Önkormányzati hírek

Gorga testvértelepülésünk

Bosnyák lakodalom

Építészeti emlékeink

Pagan's Day képriport

Templomunk története

Az Önkormányzati választásokon induló képviselő- és polgármester jelölteknek bemutatkozási lehetőséget biztosítunk a szeptemberi lapszámban. Kérjük, 2010. szeptember 5-ig, fél gépelt oldalnyi terjedelemben juttassák el bemutatkozó írásaikat a Pogányi Hírek szerkesztőségébe: 7666 Pogány, Rozmaring u. 16. vagy poganyihirek@gmail.com

A 2010-2011-es tanévben az Önkormányzat tankönyvtámogatásban részesíti az általános- és középiskolás tanulókat. Továbbá, támogatásban részesülnek azok a felsőoktatásban nappali, levelező és esti tagozaton tanuló hallgatók, akik a 2010-2011-es tanévre szóló iskolalátogatási igazolást hoznak a felvételtől, illetve a beiratkozásról.

A támogatás 2010. augusztus 23-tól vehető át a Polgármesteri Hivatalban.

2010. júliusától Dr. Herényi Gejza látja el a Baldauf Gusztáv Szeretetotthon vezetői feladatait.

A patikában már bankkártyával is fizethetnek a vásárlók, hamarosan az egészségpénztári kártyákat is használhatjuk.

Az iskolai tanévkezdés információi

Iskolánkban a 2010/2011-es tanév ünnepélyes megnyitóját 2010. szeptember 1-én reggel 8:00 órakor tartjuk.

Ez a nap egyben az első tanítási nap is. Délutáni órák még bizonyára nem lesznek, így aki szeretne, még ebéd után haza mehet.

A tankönyvek augusztus 25-én érkeznek meg, reméljük hiánytalanul. Átvételük a tanévnyitó után lehetséges, szülő aláírása ellenében. Akik valamely jogcímen ingyenes tankönyvre jogosultak, erre az időre kérjük, szerezzék be az ehhez szükséges igazolásokat! A tankönyvárak az augusztus 20. utáni héten az iskola bejáratánál megtekinthetők lesznek. Az ebédbefizetés időpontja is itt olvasható.

A közeli találkozásig még mindenkinek kívánom, hogy a vakáció végnapjai jó idővel, pihenéssel, vidáman teljenek!

Juhászné Koltai Zsuzsanna igazgató

Dr. Kadia Piroska ügyvéd a következő jogsegélyszolgálatot 2010. szeptember 3-án, pénteken 09.00-11.00 óra között és szeptember 24-én, pénteken 13.00-15.00 óra között tartja a Polgármesteri Hivatalban.

Megkezdődött a játszótér építése a focipálya mellett. A gyerekek hamarosan birtokba vehetik a csúszdákat, mászófalakat, hintákat. A kivitelezés finanszírozása pályázati forrásból történt.

Kézműves tábor (visszatekintő)

Falunkban 2004-óta megrendezésre kerül a pogányi gyerekeknek egy egyhetes kézműves tábor. Az idei, nyolcadik alkalommal tartott táborozás során drámajátékokkal is bővítettük az alkotó munkát. Köszönet illeti a pogányi önkormányzat képviselőit és az iskola vezetését, hogy anyagi támogatással, az iskola termeinek használatba adásával, számunkra minden évben lehetővé teszik a program megrendezését. A gyerekek a közös játék mellett saját pólót batikolnak, labdát, karkötőt, nyakláncot, képet nemezelnék, gyöngyöt szőnek, körmönfönnak, selyemképet festenek, a fiúk itongot faragnak, bőroznak. Ebben az évben közös nyári képet festettünk, melyet ajándékba vittünk Gorgába, az ottani iskolás gyerekeknek. A közös játék, a közös munka nagy örömet ad, megtanít megbecsülni saját munkánkat, értékelni letűnt idők mestereinek kézműves tudását. A tábor közösségformáló ereje a visszatérő gyerekek és az új táborozók számára is maradandó élmény.

Üdvözlettel várok minden érdeklődőt jövőre is!

Bencsik Éva

Tagja lenni egy olyan küldöttségnek, amely külföldön egy települést képvisel, ritka alkalom és nagy megtiszteltetés. Amikor tudomást szereztem arról, hogy én is utazom az 52 fős delegációval, nagyon megörültem, hiszen még sohasem jártam Olaszországban és alig vártam, hogy útra keljünk, még annak tudatában is, hogy 16 órás utazás vár ránk. A látogatás lehetőségét a gorgaiak biztosították, egy Európai Unió pályázat segítségével. Utunk célja volt a két falu közti együttműködési megállapodás aláírása, valamint az, hogy izelítőt adjunk egymás kultúrájából.

Felejthetetlen volt a megérkezésünk. Néhány kilométerre a falu előtt vártak ránk, hogy a II. Vittorio Em. térre vezessenek, ami a maga nemében varázslatos, olyan, mint egy ékszerdoboz. A természet és az épített környezet harmonikus együttese. Sziklafal, vízesés, háttérre a színpadnak, szemet gyönyörködtető látvány. Az emberi méltóság szigete, padokkal. Ebben a környezetben fogadtak minket - Nadia Cipriani polgármester asszonnyal az élükön - az önkormányzat tagjai, valamint az egész falu apraja-nagyja. Ott fogalmazódott meg bennem, hogy milyen jó lenne nekünk otthon is egy ilyen TERE-FERE tér. Együtt a természettel, egy beszélgető hely, ahova gondokat temetni és felüdülni járunk.

Gorga, ez a gyönyörű fekvésű olaszországi kis település, a Volpinara hegy déli lejtőjére épült, ahova 12 S-kanyarulatú szerpentin út vezet fel. Változatos tájat csodálhattunk meg, ahol a kopár hegyoldalt bokros és erdős területek szabdadják. A falu képe megkapó látvány. Az ódon épületek a sziklafalhoz tapadnak, hangulatos, zengő utcákkal, sikátorokkal. Lakosainak száma 800 fő. Családoknál szálltunk meg, mindenki legnagyobb meglepetésére. Hogyan értettük meg egymást? Volt a kézzel-lábbal való mutogatás, meg néhány olasz szó ismerete és egy jó tolmács, aki azt vallja: a tolmács, bár nagyon fontos láncszem, de a háttérben kell maradnia. A programunk feszesen alakult, hiszen nem nyaralni mentünk, hanem megállapodást kötni egy hasonló településsel, mint amilyen Pogány.

Két fórumon vettünk részt az önkormányzat tanácskozó termében. Témák voltak: "Az Európai polgárok részvételének lehetősége a demokráciák alakításában.", „A szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem.", „2011. - Az Önkéntesség Európai Éve". Előadók: A két település polgármesterei, P. Efrain Mora Garcia, a helyi plébános, On. Angelo Santori önkormányzati képviselő – frakcióvezető, valamint Emilio Verrengia, az AICCRE (Az Európai Régiók és Városok Olaszországi Egyesülete) általános titkára és Marco Scurria, európai parlamenti képviselő. Az adott programoktól függően, hol a családoknál, hol pedig az étteremben költöttük el az ebédünket, vagy éppen a vacsoránkat. Meglepetés volt számunkra a négy-hat fogásos menü. Kényelmesen, úgy ráérősen, esetenként akár két órát is igénybe vett az étkek elfogyasztása. A térszafélések sokféle változatát ismerhettük meg.

Fotó- és rajzkiállítás a San Domenico teremben, ahol vendéglátóink megismerkedhettek a Pogányban élő művészek munkáival, népviseleti ruhákkal, valamint néhány régebbi használati tárggyal. Bemutató a két település életéről, dokumentumfilmek segítségével. Az esték csodálatos hangulatban teltek, mert volt kérem holdnézés a helyi csillagvizsgálóból, ahonnan néhány percig figyelemmel kísérhettük a hozzánk legközelebb eső égitest éjszakai életét, közös éneklés, tánc, hiszen a Vizin zenekar - később csatlakoztak a helyi fiatalok is - minden tőle telhetőt megtett a jó hangulat megteremtéséért.

Aztán a foci... hiába volt a hazai pálya előnye és a helybéli sípmester, fiaink - a lányainkból alakult szurkoló kórus hathatós közreműködésével - megmutatták, hogyan kell a játékszer kétszer a hálóbá juttatni és legyőzni az ellent. Tehát az eredmény: Gorga – Pogány 0:2. Így az első helyezettnek járó kupa Pogányba került. Kirándulás Rómába, amit én inkább csoportos futóversenynek neveznék, mert a városnézéshez kevés volt az időnk. Sebaj! A pénz bedobott a Trévi kútba, bízva abban, hogy megtörténik a csoda és visszatérhetek. Mártózás a Tirrén tengerben és Sperlonga, a „fehér házak városának” megtekintése. Magyar vacsoraest, ahol a pogányi magyar pörkölt, a horvát származás és a német pájsli váltotta ki a vendéglátókból az elismerést. Másnap az olasz konyha főztje érte el nálunk ugyanazt a hatást. Műsorával a gorgai énekegyüttes is kitett magáért. Ezen az estén került sor a hivatalos szerződésalkötésre, ami hosszú távra biztosítja a két település kulturális együttműködését. Felemelő és megható pillanatok voltak. A himnuszok elhangzása után műsor, melyben a horvát és szerb táncok, a horvát menyecskekórus és a német énekkar előadása is sikert aratott, de ami ezután történt, szinte leírhatatlan, ugyanis tartogattunk még egy meglepetést a vendéglátóink számára. Összeállt egy vegyeskórus, mely a Vizin zenekar közreműködésével egy olasz dalt adott elő. Az első néhány szó elhangzása után taps, ováció, könnyek... és a téren ezután olasz és magyar együtt énekelt. A színpadról levonulókat kézzel és öleléssel várta, az ünneplés pedig a késő éjszakába nyúlt. Záróakkordként, óriási érdeklődés mellett, amolyan játszótér a gyerekeknek, kézműves foglalkozás keretében. Akik ezen nem vettek részt, feljebb mentek a hegyre, csodálni a tájat.

Fotó: Szilágyi Imre

Varázslatos napokat töltöttünk a gorgaiaknál, akik szívüket, szeretetüket adták. Rajtunk a sor, hogy ezt viszonzjuk. Köszönet a Pogányi Önkormányzatnak és Dragovác Ágnes polgármester asszonynak, hogy ez a szerződés megkötött. Köszönet a két gépkocsivezetőnek, hogy ismét itthon lehetünk. Volt időm a visszaúton egy következtetést levonni: az egyszerű emberek lelkében mindig is fontos volt a közös gondolkodás, az egytől egyig tartozás Európában. Ezt jelképezte az a megható gesztus is, ahogyan Gorga lakossága elkészönt tőlünk. Útban hazafelé egy gépkocsi hátsó ablakaiból, mintha egymásba tükröződnének, egy-egy kézben az olasz és a magyar zászló lobogott, így haladtak előttünk kilométereken keresztül a kanyargós úton.

Zilahi Lajos

Testvértelepülésünkön tett látogatáson készült fotók és videók megtekinthetők az interneten, a www.pogany.hu oldal Képtár menüpontjában.

Régmúlt idők lakodalma napjainkban

Valamely ősünk feltámadván ezen a forró augusztusi napon bizonyára felkiáltott volna : "Hát még ilyet, lakodalmat tartani nyári dolog időben, aratás idején?!".

Bizony, így volt ez akkoriban. Mint ahogy az aratás idejét sem jegyzik már, ugyanúgy letűntek a régi lakodalmak is. Végre betekintést kaphattunk valamibe, ami a miénk volt, amit rég elveszítettünk, és a régi családi rendezvény igazi hangulata már csak időnként fedezhető fel az immár megkoreografált lakodalmakon. Jóleső érzés volt látni a falu utcáin a sok, színes népviseletbe öltözött felnőttet és persze gyerekeket is. Tőlünk elszármazott, hajdanvolt pogányiak és a környező települések segítségével közösen sikerült megvalósítani ezt a csodálatos kavalkádot. Kíváncsi szemek kísérték végig az alkalmi násznépet, és amíg az idősebb generáció nosztalgiával, a jelen ifjúsága kíváncsisággal csodálta a népviseleteket és hallgatta az eredeti lakodalmas dalokat. Volt, aki nagypapája házat kereste és találta meg az egyik színhelyen. A hölgy szemében könnycseppet véltem felfedezni a felismerés pillanatában. Egy másik középkorú asszonyt Székesfehérvárról hozta a kíváncsiság Pogányba, és - mint mondta - nem bánta meg. Ezt a mulatságot a digitális technika már meg fogja őrizni az utókor számára, de be kell vallani, igazán maradandó élménye azoknak lesz, akik személyesen is részesei voltak. Köszönjük mindazoknak, akik megszervezték, akik jelenlétükkel élesztették újjá a szép hagyományt.

Dragovác Márk

*Fotók:
Baracs Dénes
és
Tóth Pál*

Fotó: Dragovác Márk

Fotó: Baracs Dénes

Előző számunkban Pogány építészeti értékeinek bemutatását kezdtük el. Akkor egy régi ház helyére, azzal megegyező stílusban épült épületet mutattunk be pozitív példaként. Jelen számunkban településünk modernizálódását szeretnénk illusztrálni két fotónkkal. A Zrínyi utcában készült képek egy pár évtizede lebontott régi házat és a helyébe épült modern épületet mutatják.

Dragovác Márk

Képriport: Pagan's Day - fiatal együttesek koncertje

Felvételeink a 2010. augusztus 16-i rendezvényen készültek.

Fotók: Róder Attila

H I R D E T É S

Vállalok mindennemű üvegezést, pótgittelést, bútor üvegek készítését, tükrök-plexik méretre vágását, megmunkálását igény szerint. Visszapillantó tükrök javítását akár azonnal, biztosításra is. Tel: 20-458-6621

Fünyírást vállalok. Tel: 20-458-6621

*Ti nem akartok semmi rosszat,
Isten a tanútok reá.
De nincsen, aki köztetek
E szent harcot ne állaná.
Ehhez Isten mindannyitoknak
Vitatathatlan jogot ad
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!
/Reményik Sándor/*

Római katolikus templomunk felszentelésének 20. évfordulója lesz jövő év augusztusában.

Hitünk témáját azért vettük előre, hogy felhívjuk a figyelmet arra, milyen méltó lenne ez alkalommal illő módon megemlékezni. Személyesen II. János Pál pápa érkezett falunkba, aki megáldotta a bejárat falában elhelyezett követ is. Az épület sokszor adott lehetőséget olyan odaillő rendezvények megtartására, melyeknek alkalmasabb helyet nem is találhattunk volna. Ilyenek voltak a különböző zenei koncertek, passiójátékok. Hívók és nem hívók méltán örültünk a templomnak, mert az gyarapította falunk értékét, és persze elsősorban hitünk gyakorlásában segített bennünket.

Évszázadokig nem volt templomunk. A legtöbb olvasónak bizonyára nincsenek ismeretei a falu régi vallási életéről, így ez a kis múltba tekintő írás talán segít eligazodni a régmúlt idők hitéletében.

Kevesen tudják, hogy a mai „Béke királynéja” nevet viselő templom Pogányban nem az első. Kutatások igazolják, hogy falunk területén már a XIV. században - de valószínű, hogy még korábban is - templom állt. A pápai nyilvántartásban megtalálhatóak a papok nevei, akik között szerepel Andrija Pogani (Pogányi András) neve is. Az épület romjai a hatvanas évekig még megtalálhatóak voltak, és annak helyét az idősebb lakosság még meg tudja mutatni. Érdekes lenne az utókor számára megjelölni valamilyen módon, mielőtt az eltűnik az idők végtelen folyamában. A Pécsi Püspökség a török időkben megszüntette működését, még ha a Bécsi udvar a Vatikán közreműködésével továbbra is kinevezte a püspököket.

Volt, hogy az így kinevezett püspök soha életében nem is látta Pécsét. A városban és környékén élő katolikusok nehéz helyzetben voltak. A cél az volt, hogy hagyják el hitüket és törősködjének el.

A XVII. század első három évtizedében a vallási élet bizonyos mértékig felvirágzott. Ennek oka részben az volt, hogy a lakosság folyamatos költözködése mérséklődött és száma is megnövekedett.

A törökök Baranyából történő kiűzetése idejére a templomok egy része már romba dőlt. Az 1729-es adatok szerint a Szent Barbara névre szentelt templomunknak már nem volt teteje. Sajnálatos módon arról nincsen adat, hogy ez a templom mikor dőlt össze. (Jómagam sokat gondolkodtam azon, ha már az 1400-as években állt Szent Barbara templomunk, akkor a mostaniért miért nem ugyanarra a névre szentelték? Szerintem méltó továbbvitele lett volna ez őseink több évszázados hitéletének.)

A XVII. század első évtizedétől Pogány Szalántához tartozik. A parókia 1747-től Németiben van. A pogányiak ettől kezdve vásár és ünnepnapokon, télen és nyáron kilométereket gyalogoltak oda misére. Az asszonyok, hogy időben elkészüljön az ebéd, a korai misére jártak. A papok panaszkodtak, hogy azon falvak lakói, melyeknek nincsen templomuk, keveset törődnek hitükkel. Elvárták, hogy mindenki minden vasárnap misére járjon. Ezekben a falvakban évente kétszer, karácsony és húsvét előtt tartottak misét, amelyek helyszíne az iskola volt. A kántori feladatokat a tanítók látták el. A későbbiek során rendszeresen voltak Pogányban is misék az iskolai tanteremben. Végül a Pécsi Püspökség - közösen településünk egyházközségével, és - a lakosság adományainak segítségével felépíttette templomunkat, majd 1991. december 8-án Májer Mihály püspök felszentelte azt.

/Felhasznált irodalom: Dr. Duro Sarosac: Bosanski Hrvati u okolici Pecuha./

Dragovác Márk

Kiadja a Pogányért Alapítvány, 7666 Pogány, Rozmaring u. 16.
Adószám: 18323643-1-02 email: poganyihirek@gmail.com
Főszerkesztő Dragovác Márk, email: dmark@dravanet.hu
Megjelenik 400 pld-ban, időszaki kiadványként.

Nyomtatja és terjeszti a Pogányi Önkormányzat,
7666 Pogány, Széchenyi u. 12.